

arrs

JAVNA AGENCIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST
REPUBLIKE SLOVENIJE

Bleiweisova cesta 30
1000 Ljubljana
Slovenija
+386 1 400 59 10
info@arrs.si
www.arrs.si

ZNANSTVENI SVET

Ljubljana, 6. september 2021
Št.: 9002-18/2021-3

ZAPISNIK

24. seje Znanstvenega sveta Javne agencije za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ZSA), ki je bila dne 28. 7. 2021 ob 15.30. Potekala je preko video-komunikacijske povezave (Zoom).

Prisotni člani ZSA: prof. dr. Peter Križan, prof. dr. Alenka Zupančič Žerdin, prof. dr. Željko Knez, prof. dr. Janko Kos, prof. dr. Miha Škerlavaj, prof. dr. Ksenija Geršak (od 16.10 dalje).

Prisotni člani UO ARRS: dr. Jana Kolar (do 16.00), dr. Egon Pelikan, dr. Emilija Stojmenova Duh, dr. Janez Bonča.

Prisotni predstavniki ARRS: prof. dr. Robert Repnik, dr. Marko Perdih, Katarina Hren, Simon Ošo, Tanja Tomažević Aničin.

Sejo je vodil predsednik ZSA, dr. Peter Križan, ki je predlagal naslednji dnevni red:

1. Informacija o postopku ocenjevanja raziskovalnih projektov;
2. Razno.

Sklep 24_21/1: Dnevni red je bil soglasno sprejet.

Sklep 24_21/2: Zapisnik 24. seje ZSA se posreduje tudi članom UO ARRS.

Ad 1

Na predlog direktorja agencije sta predstavnika agencije podala nekaj osnovnih podatkov in stališč v zvezi s postopkom ocenjevanja raziskovalnih projektov.

Dr. Perdih je povedal, da smo neposredno po odzivu prijaviteljev, da so recenzenti prejeli le slovensko različico vsebine predloga raziskovalnega projekta, čeprav so na agencijo posredovali tudi angleško različico, začeli z ugotavljanjem razsežnosti nastale situacije ter njenega vzroka. Pregledali smo gradivo, ki je bilo poslano recenzentom in gradivo, ki je bilo izvoženo iz prijavnih vlog na notranji direktorij Y: in ugotovili, da je bilo 71 prijav poslano recenzentom v slovenskem jeziku, pri čemer so pri

treh prijavah prijavitelji oddali priponko samo v slovenskem jeziku. Do napake, to je posredovanja napačne priloge vsebine raziskovalnega projekta je tako prišlo pri 68 prijavah, katere bomo recenzentom poslali v ocenjevanje. Cilj je zaključiti ocenjevanje do predvidenega roka. Nadalje je povedal, da so prijavitelji prijave oddajali v okviru starega informacijskega sistema, vendar vzroka za nastalo napako sami ne moremo ugotoviti in bo potrebno sodelovanje izvajalca, ki je aplikacijo razvil.

V zvezi z vprašanjem dr. Škerlavaja je bilo pojasnjeno, da se teh 68 prijav pojavlja na različnih področjih in je njihova struktura izredno razpršena, tako da ni nikakršnega vzorca. Povedano je bilo tudi, da so recenzenti v povprečju ocenjevali 4 – 5 prijav raziskovalnih projektov. Dr. Škerlavaj je poudaril, da je treba zagotoviti za vse prijavitelje enake pogoje in v tej zvezi opozoril na kontaminiranost recenzentov, saj iz področja psihologije odločanja izhaja ugotovitev, da je verjetnost, da bo nekdo, ki je bil izpostavljen prvotnemu impulzu, spremenil odločitev, zelo majhna. Navedeno vpliva ne samo na konkretno oceno, temveč tudi na primerljivost z ostalimi ocenami v paketu, ki jih je ocenjeval tak recenzent.

Simon Ošo je naknadno, po pregledu prijav, poročal, da je bilo med navedenimi 68 prijavami 15 prijav s področij Naravoslovja, 26 prijav s področij Tehnike, 7 prijav s področij Medicine, 4 prijave s področij Biotehnike, 7 prijav s področij Družboslovja in 9 prijav s področij Humanistike. Tri prijave, ki so bile oddane samo v slovenski verziji, so bile s področij Naravoslovja.

Dr. Križan je povedal, da so možni trije scenariji:

1. Ponovitev javnega razpisa;
2. Posredovanje angleške vsebine predloga raziskovalnega projekta novim recenzentom;
3. Posredovanje angleške vsebine predloga raziskovalnega projekta istim recenzentom.

V zvezi s ponovitvijo javnega razpisa je podal mnenje, da le ta vsebinsko ni utemeljena, saj postopek ocenjevanja še ni končan. Smo sredi postopka, katerega del je tudi odziv prijaviteljev. Hkrati ponovitev javnega razpisa pomeni tudi vstop v novo fiskalno leto in s tem možne finančne težave raziskovalnih organizacij, ki jih je težko oceniti. Navedenemu mnenju člani ZSA niso nasprotovali.

Katarina Hren je povedala, da je vprašanje ali poslati prijave starim ali novim recenzentom, stvar izvedbe postopka. To je pravno vprašanje in ne znanstveno vprašanje, o katerem bi odločal ZSA. Nadalje je povedala, da je ocenjevanje recenzentov le ena faza postopka in ocena recenzentov nima učinka akta odločitve. Organ odločanja, to je agencija, pa je dolžan kadarkoli do sprejema odločitve popraviti, spremeniti ali dopolniti postopek, če pride do napake v postopku. Po splošnih pravnih načelih, ki se upoštevajo glede na dejstvo, da predpisi agencije tovrstnih situacij ne urejajo, se zadeva, ki se zaradi napak v postopku, zmotne ugotovitve dejanskega stanja ali napačne uporabe materialnega prava vrne v ponovno odločanje, vrne v ponovno odločanje istemu organu. Organ višje stopnje odloča le, če je njegova pristojnost določena s predpisom. Pri nas organa druge stopnje sploh nimamo. Tudi v dosedanjih postopkih je agencija v primeru ugotovljene napake recenzenta na napako opozorila in jo je recenzent sam odpravil. Razlika v obstoječi situaciji je v tem, da so na napako opozorili recenzenti sami oziroma prijavitelji ter v razsežnosti napake. Tudi v primeru ugotovitve napake recenzenta v ugovornem postopku se je zadeva vrnila v ponovno odločanje istemu recenzentu. Nikoli ni bilo izpostavljeno, da bi bili recenzenti lahko obremenjeni s svojo prejšnjo oceno. Izhajati je treba iz stališča, da so recenzenti strokovni, objektivni in neodvisni. Recenzenti bodo prejeli novo gradivo in bodo morali oceniti nova dejstva in oceno tudi obrazložiti. Poudarila je, da ni pravne podlage, da se v teku postopka menja organe, ki so pristojni za izvedbo posameznih postopkov, razen če iz objektivnih razlogov ne morejo izvesti svojih nalog.

V razpravi je Katarina Hren pojasnila, da je v primeru, ko se recenzent ne odzove ali poda samo številčno oceno brez pisne obrazložitve, kar pomeni neveljavno oceno, saj ni v skladu s kriteriji ocenjevanja ter pravili ocenjevanja, recenzenta možno zamenjati, saj gre za objektivne okoliščine.

Člani ZSA so se strinjali, da je odločitev in odgovornost za nadaljnje postopanje v pristojnosti agencije, sami pa lahko oblikujejo mnenje oziroma priporočilo agenciji.

Dr. Križan je bil mnenja, da je treba ločiti dve kategoriji recenzentov. Recenzente, ki so opozorili na dejstvo prejema slovenske verzije vsebine predloga raziskovalnega projekta in recenzente, ki opozorila niso podali in so prijavo ocenili, verjetno na podlagi povzetka, ki je bil v angleškem jeziku in za katere meni, da niso opravili svoje naloge ocenjevanja, kar bi lahko bil razlog za zamenjavo. Navedenemu stališču sta se pridružila tudi dr. Kos in dr. Zupančič Žerdin. Dr. Škerlavaj je zaradi zagotovitve primerljivosti predlagal, da se vseh 68 prijav, pri katerih je bila napačno poslana slovenska verzija vsebine raziskovalnega projekta, ter vse ostale prijave, ki so jih ocenjevali ti recenzenti (paketi prijav), pošlje novim recenzentom. Dr. Knez je opozoril, da se bo v primeru pošiljanja prijav raziskovalnih projektov novim recenzentom vsul plaz pritožb tudi s strani ostalih prijaviteljev, saj bi lahko razmišljali o tem, da bi bila njihova ocena z drugim recenzentom lahko boljša, zato se je strinjal s predstavljenim pravnim mnenjem in posredovanjem prijav starim recenzentom. Dr. Geršak se je strinjala z izpostavljenimi vsebinskimi razmisleki kakor tudi s predstavljenim pravnim mnenjem, saj kakršnakoli napaka v postopku lahko sproži plaz ugovorov pri tistih prijaviteljih, ki so bili sicer pravilno obravnavani. Glavno bojazen vidi v ostalih cca 1000 pravilno obravnavanih prijaviteljih, zato se nagiba k ravnanju v skladu s pravnim mnenjem.

V nadaljnji razpravi je bilo ugotovljeno, da je večina recenzentov že med postopkom posredovala obvestilo, da so prejeli le slovensko verzijo. Predstavniki agencije so pojasnili, da recenzentom na podlagi prejetega obvestila ni bila poslana angleška verzija prijave, kar je posledica določila javnega razpisa, ki izrecno določa, da je prijavitelj odgovoren, da na pravem mestu odda prilogo v slovenskem jeziku in na pravem mestu prilogo v angleškem jeziku. Javni razpis tudi določa, da bo recenzentom v ocenjevanje poslana tista priloga, ki bo pripeta na mestu za angleško verzijo. Ker nismo vedeli, da je do zamenjave prilog prišlo v našem informacijskem sistemu, smo sklepali, da so prijavitelji oddali priloge na napačno mesto. Posledično se recenzentu, tudi če je opozoril, da je dobil slovensko verzijo vsebine raziskovalnega projekta, ni posredovala angleška verzija. Hkrati so recenzenti imeli navodilo, da ocenijo prijavo tudi, če dobijo samo slovensko verzijo prijave.

Glede na dodatna pojasnila agencije so člani ZSA zaključili, da gre za zahtevno vprašanje, ki pa ga je treba reševati po pravni poti. ZSA je predlagal tudi izhodišča za sistemske izboljšave, to je uvedbo urednikov, detajlni pregled seznama recenzentov, izločanje recenzentov, ki so podali pomanjkljivo argumentirana mnenja, ter pregled možnih IT rešitev pri zagotavljanju ustreznosti argumentacije ocenjevalcev (npr. določen minimalen obseg argumentacije, ki je potreben, da se ocena lahko odda). Po poglobljeni analizi bo o tej problematiki ZSA razpravljaj na eni od prihodnjih sej.

Glede vprašanja dr. Škerlavaja o komunikacijski strategiji predmetne zadeve je direktor agencije povedal, da smo takoj po prejemu odzivov prijaviteljev podali kratko informacijo na spletni strani agencije. Poleg odgovorov na vprašanja novinarjev smo na podlagi pregleda vseh prijav pripravili dodatno objavo za spletno stran agencije, ki je bila poslana tudi medijskim hišam po adreimi medijskih hiš. Predsednik ZSA je predlagal tudi vključitev odziva na twitter.

Za zagotovitev objektivne ocene recenzentov, ki jim bo poslana manjkajoča angleška verzija prijave, je direktor agencije povedal, da bodo recenzenti posebej seznanjeni, da za nastali zaplet ni kriv prijavitelj, ki zanj niti ni vedel. Na pobudo dr. Škerlavaja bodo recenzenti v spremnem pismu povabljeni k dovolj obsežni vsebinski argumentaciji prijave, ob upoštevanju primerljivosti med prijavami, ki so jih ocenjevali ter k upoštevanju navodil za delo, s katerimi so bili že predhodno seznanjeni. Spremno pismo recenzentom, z opravičilom agencije, podpišeta direktor agencije in predsednik ZSA.

Dr. Kos je podal mnenje, da je treba ustrezno informacijo o načinu zagotavljanja enake obravnave prijav v postopku ocenjevanja posredovati tudi prijaviteljem 68 prijav, pri katerih je bila recenzentom zaradi tehnične napake posredovana napačna priloga vsebine raziskovalnega projekta.

Dr. Bonča je v zvezi z informacijskim sistemom izpostavil vprašanje, kako je možno, da je prišlo do zamenjave prijav le v nekaterih primerih, v drugih pa ne. Tudi dr. Stojmenova Duh je nastalo situacijo označila kot neverjetno, saj je bil uporabljen isti sistem kot prejšnja leta ter izpostavila možnost, da je nekdo brskal po sistemu, saj se sistem sam ni odločil za tako ravnanje. Zato je treba narediti posnetek stanja. Dr. Geršak je opozorila, da se morebitne spremembe računalniškega programa beležijo, kar pa se, kot je pojasnila dr. Stojmenova Duh, lahko tudi izbriše. Člani ZSA so izrazili podporo predlogu izvedbe revizije informacijskega sistema.

Simon Ošo je v zvezi z oddajo prijav in ocenjevanjem prijav, vezano na informacijski sistem, dodatno pojasnil, da so prijavitelji oddali prijave v starem informacijskem sistemu, ocenjevanje pa je potekalo na novem informacijskem sistemu. Fizične povezave med starim in novim informacijskim sistemom ni bilo. Gradivo iz prijavnih vlog je bilo za namen evalvacije izvoženo iz starega informacijskega sistema na notranji direktorij Y:, le to se je nato preko e-pošte posredovalo recenzentom.

Direktor agencije je za obvladovanje nastale situacije predstavil prioritete: 1a – zagotoviti ustrezno oceno vsem prijavam; 1b – ujeti predvidene časovne roke; 1c – ugotoviti vzroke za nastalo napako.

Dr. Geršakova je predlagala razmislek o možnosti prenosa sredstev med različnimi kategorijami financiranja v primeru zamika predvidenega začetka sofinanciranja raziskovalnih projektov, v izogib izgubi vrhunskih strokovnjakov ali perspektivnih mladih raziskovalcev, katerim se konec avgusta izteče financiranje na drugih instrumentih in s tem tudi delovno razmerje na raziskovalni organizaciji.

V zaključku so člani ZSA poudarili, da je potrebno za prihodnje razpise narediti analizo recenzij tega razpisa.

Ad 2

Ni bilo razprave.

Seja je bila zaključena ob 17.30.

Zapisala:
Tanja Tomažević Aničin
področna sekretarka

Prof. dr. Peter Križan,
predsednik
Znanstvenega sveta agencije